

**ПАМ'ЯТІ
УСЕНКА ВІТАЛІЯ МИХАЙЛОВИЧА**

**Усенко Віталій Михайлович
(01.04.1951 – 06.03.2006)**

доктор фізико-математичних наук, професор,
відомий український вчений-математик,
засновник та редактор наукових журналів
«Algebra and Discrete Mathematics», «Український математичний вісник»,
організатор I-ої Міжнародної алгебраїчної конференції в Україні
та Всеукраїнської конференції
«Алгебраїчні методи дискретної математики»

Віталій Михайлович Усенко народився 1 квітня 1951 року в с. Благодатне Волноваського району Донецької області у родині службовця.

Освіта та основні дати трудової діяльності

У 1973 році Віталій Михайлович закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету імені Т. Шевченка за спеціальністю «математика».

З 1972 по 1973 рр. працював на посаді в.о. інженера відділу програмування «Головного інформаційно-обчислювального центру» та пізніше — на посаді «інженер-математик-програміст» відділу розробки матзабезпечення АСУ Мінпромбудівництва УРСР (м. Київ).

З 1973 по 1975 рік Віталій Михайлович працював на посаді інженера НДС у Донецькому політехнічному інституті (м. Донецьк).

З 1975 по 1979 рр. працював на посаді асистента кафедри прикладної математики Харківського ордена Трудового Червоного Прапора інституту радіоелектроніки імені академіка М.К. Янгеля (м. Харків).

З 1979 по 1982 рр. Віталій Михайлович навчався в аспірантурі при кафедрі вищої математики Харківського інституту радіоелектроніки (за спеціальністю 01.01.06 – математична логіка, алгебра і теорія чисел) та за сумісництвом працював молодшим науковим співробітником Проблемної НДЛ АСУ (м. Харків).

З 1983 по 1985 рр. працював на посаді асистента кафедри вищої математики Донецького політехнічного інституту (м. Донецьк).

У 1984 році Віталій Михайлович захистив кандидатську дисертацію «Напівпрямі добутки моноїдів» (за спеціальністю 01.01.06 – математична логіка, алгебра і теорія чисел), яку виконав під керівництвом корифея сучасної алгебри, доктора фізико-математичних наук, професора Лазаря Матвійовича Глускіна, а у 1985 році одержав вчене звання доцента (за кафедрою алгебри та геометрії).

У 1985 р. Усенко В.М. зі своєю родиною переїхав до міста Слов'янська, де почав працювати у Слов'янському державному педагогічному інституті (нині – ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»).

1 лютого 1985 р. Віталія Михайловича було прийнято на посаду старшого викладача кафедри математики, 14 лютого 1985 р. — призначено виконуючим обов'язки завідувача кафедри математики, а 3 грудня 1985 р. — завідувачем кафедри математики фізико-математичного факультету Слов'янського державного педагогічного інституту (СДПІ).

З 20 вересня 1985 р. Усенка Віталія Михайловича було призначено заступником декана з науково-дослідної роботи фізико-математичного факультету (на громадських засадах).

З 1984 по 1988 рр. Віталій Михайлович очолював кафедру математики, а з 1988 по 1990 рр. — кафедру алгебри і геометрії.

З 1990 по 1993 рр. Віталій Михайлович перебував в докторантурі Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка, після закінчення якої з 4 вересня 1993 по 1994 рр. очолював кафедру алгебри і геометрії Слов'янського державного педагогічного інституту.

15 лютого 1994 року Усенка Віталія Михайловича було обрано деканом фізико-математичного факультету СДПІ. З 1994 по 1997 рр. Віталій Михайлович плідно працював на цій посаді та за сумісництвом (з 1994 по 2001 рр.) очолював кафедру алгебри.

У 2000 році Усенко В.М. захистив докторську дисертацію «Напівгрупи та майжекілець перетворень» (за спеціальністю 01.01.06 – математична логіка, алгебра і теорія чисел), а у 2001 році — одержав вчене звання професора.

У 2001 р. Віталій Михайлович зі своєю родиною переїхав до міста Луганська та почав працювати у Луганському педагогічному університеті імені Т. Шевченка.

З 2001 по 2003 рр. Віталій Михайлович очолював кафедру алгебри та математичного аналізу і за сумісництвом обіймав посаду директора лабораторії теоретичних та прикладних проблем математики ЛНПУ;

з 2003 по 2006 рр. — очолював кафедру алгебри та дискретної математики і за сумісництвом обіймав посаду директора філії Інституту прикладної математики та механіки НАН України.

З 2006 року, перебуваючи на стажуванні за кордоном, він успішно почав встановлювати наукові та культурні зв'язки між університетами України та Колумбії.

Науково-педагогічна діяльність та здобутки

Наукова діяльність Віталія Михайловича була тісно пов'язана з теорією напівгруп та теорією напівкілець — порівняно молодими розділами алгебри, які знаходять широке застосування у комп'ютерних науках. Ним було введено новий апарат для дослідження напівгруп — так звані напівретракції. Сьогодні метод В.М. Усенка напівретракцій моноїдів успішно поширено й на інші алгебраїчні системи. Найбільш плідно Віталій Михайлович співпрацював з донецькими кібернетиками, проводив з ними сумісні наукові семінари. Саме в цих теоріях вчений і одержав видатні результати, які принесли йому

світове визнання. Віталій Михайлович Усенко був одним з тих, про кого кажуть — «Людина Науки», що повністю підтверджує його життєвий шлях.

З появою Усенка В.М. на фізико-математичному факультеті СДПІ значно підвищився рівень математичних досліджень. Віталій Михайлович читав лекції студентам не лише з базових курсів алгебри, а й спеціальні курси із сучасних проблем математики, значно розширеною була тематика дипломних та магістерських робіт. Як наслідок, у рамках наукової школи з алгебри пройшли навчання в аспірантурі Київського національного університету ім. Т. Шевченка та захистили кандидатські дисертації наступні випускники фізико-математичного факультету: О.М. Рябухо (1993 р.), Н.В. Кормишева і Т.В. Кормишева (1994 р.), В.В. Могильова (1995 р.), І.В. Дудченко (2009 р.), Н.В. Кайдан (2013 р.), Т.В. Турка (2013 р.).

Завдяки ініціативі Віталія Михайловича у 1997 році в СДПІ було відкрито аспірантуру з алгебри.

У рамках наукової школи з алгебри, створеної на фізико-математичному факультеті під керівництвом В.М. Усенка, пройшли підготовку випускники факультету: Рябухо О.М., Величко В.Є., Кормишева Т.В., Жучок А.В., Жучок Ю.В., які захистили кандидатські дисертації, а згодом Жучок А.В. (2012 р.) і Жучок Ю.В. (2017 р.) — докторські дисертації.

У 1997 році завдяки зусиллям Віталія Михайловича на базі фізико-математичного факультету СДПІ було організовано та проведено **I-шу Міжнародну алгебраїчну конференцію в Україні**, присвячену пам'яті професора Л.М. Глускіна, яка стала початком традиції проведення таких конференцій в Україні (один раз у два роки). Мало хто знав, що значну частину коштів на організацію цієї конференції він взяв з власної кишені. І так було завжди. Він казав: «на науці грошей не заробиш, потрібно навпаки, гроші вкладати в науку». VIII Міжнародна алгебраїчна конференція була вже присвячена пам'яті В.М. Усенка, яка відбулася у 2011 році в м. Луганську. Влітку 2021 року заплановано проведення вже XIII Міжнародної алгебраїчної конференції в Україні (IACU13) у м. Києві.

Приємно відзначити, що на фізико-математичному факультеті СДПІ Віталій Михайлович створив творчий колектив, який пізніше на конференціях отримав назву «алгебраїчна школа Усенка».

У 2002 році Віталій Михайлович організував видавництво вітчизняного журналу «Український математичний вісник» та міжнародного журналу «Algebra and Discrete Mathematics», який з 2012 р. включено до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, а з 2016 р. — до наукометричної бази Emerging Sources Citation Index (Web of Science).

В.М. Усенко приділяв багато сил та енергії роботі з творчою молоддю. Він керував науковим семінаром «Алгебра і дискретна математика», де можна було почути про новітні наукові досягнення та знайти цікаву і перспективну тематику для власних досліджень. У 2002 році за ініціативи Віталія Михайловича було проведено Всеукраїнську конференцію «Алгебраїчні методи дискретної математики». Під його впливом в ЛПУ імені Т. Шевченка було відкрито аспірантуру за спеціальністю «Алгебра і теорія чисел», яка продовжує функціонувати й сьогодні.

Віталій Усенко — автор більше ста наукових праць, під його керівництвом підготовлено і захищено 10 кандидатських дисертацій, хоча число математиків, які вважають його своїм учителем, значно більше. Результати цих досліджень знайшли широке застосування в сучасній універсальній алгебрі та деяких її прикладних розділах.

У планах цієї енергійної та невтомної людини була ціла низка нових наукових ідей, важливих дослідницьких проектів. Але передчасна смерть не дозволила завершити заплановане. 6 березня 2006 р. перестало битися серце всесвітньо відомого математика, Усенка Віталія Михайловича.

В останні роки життя Віталій Михайлович працював над завершенням навчальних посібників «Числові алгебраїчні системи», «Лінійна алгебра», «Загальна алгебра», над авторськими науковими темами. З 2004 по 2006 рр. Усенко В.М. був експертом ВАК України.

Віталій Михайлович був яскравою особистістю, людиною глибокої різнобічної ерудиції. Його оптимістичне відношення до проблем було джерелом натхнення для тих, хто знаходився з ним поруч, він завжди притягував до себе людей та мав надзвичайний педагогічний талант.

Слід відзначити, що в ЛНУ ім. Т. Шевченка у 2011 році було започатковано проведення щорічної студентської олімпіади з алгебри пам'яті професора Віталія Михайловича Усенка.

В серцях рідних, друзів, колег, учнів, колишніх студентів, знайомих назавжди залишиться пам'ять про самовіддану працю, людську гідність і справедливість, цілеспрямованість, толерантність і порядність Віталія Михайловича, людини великого серця та чуйної душі.

Світла пам'ять про Віталія Михайловича Усенка завжди буде жити в наших серцях та серцях його учнів.

В.Є. Величко, Т.В. Турка, Н.В. Кайдан,
О.М. Рябухо, А.В. Жучок, Ю.В. Жучок,
С.О. Чайченко, З.Д. Пащенко,
Є.С. Сілін, О.А. Кадубовський

Праці Віталія Михайловича Усенка

Статті

1. Usenko V.M., Schwarz V.Ya. On the regularity in n -semigroups // Donetsk, 1979. – 22 s. – Rukopis dep. v VINITI 12.06.79. – №2117-79DEP. (Deposit VINITI preprint 12.06.79, №2117-79DEP, 22 p.)
2. Usenko V.M. On semidirect products of monoids // Kharkov, 1981. – 18 s. – Rukopis dep. v VINITI 06.03.81 №1044-81DEP. (Deposit VINITI preprint, 06.03.81, №1044-81DEP, 18 p.).
3. Usenko V.M. On semidirect products of a group by the completely 0-simple semigroup // Strukturnye svojstva algebraycheskikh sistem: Mezhvuz. nauch. sb. – Nal'tchik. – 1982. – s. 116-121 ("Structure Properties of an Algebraic Systems". Collection of papers – Nal'chik. – 1982. – p. 116-121).
4. Usenko V.M. On semidirect products of monoids // Ukr. Math. Journ. – 1982. – v.34. – № 2. – p. 185-189. (RJMat 1981 6A 109).
5. Usenko V.M. Semigroups of semilinear transformations // KHarkov, 1982. – 17 s. – rukopis dep. v VINITI 09.08.82 №4391-82DEP. (Deposit VINITI preprint 09.08.82, №4391-82DEP, 17 p.) (RJMat 1982 12A142).
6. Usenko V.M. Semigroups of semilinear transformations // Dokl. AN UkrSSR, ser. A. 1984. – №7. – p. 22-24.
7. Usenko V.M. On semidirect products of groups // Visnyk Kyiv. Univ. Math. Mekh. – 1985. – 27. – p. 87-90.
8. Usenko V.M. Semigroups of affine transformations of the linear spaces // Teoriya polugrupp i ee prilozheniya. Prilozheniya algebraycheskikh metodov: Mezhvuz. nauch. Sb. – Saratov. – 1987. – s. 98-104. ("Semigroup Theory and its Applications. Applications of Algebraic Methods". Collection of papers. – Saratov. – 1987 – p. 98-14).
9. Usenko V.M. Subgroups of semidirect products // Ukr. Math. Journ. – 1991. – v.43. – №№7,8, – p. 1048-1055. (RJMat 92 3A 194).
10. Usenko V.M. The reduction homomorphisms and the subgroups of direct products // Dokl. AN Ukrainy. A. – 1992. – №10. – p. 3-5.
11. Usenko V.M., Kirichenko V.V. To the general theory of the additive functions on groups // Dokl. AN Ukrainy. A. – 1992. – №11. – p. 3-5.
12. Usenko V.M. Skew homomorphisms and the general products of groups // Dokl. AN Ukrainy.A. – 1992. – №12. – p. 3-5.
13. Usenko V.M. The decompositions and the reductions of near-rings // Kiev. un-t. – Kiev, 1992. – 39 s. – Bibliogr. 23 nazv. – Rus. – Dep. v UkrINTEI 22.12.92, № 2024. – Ук92. (Deposit UkrINTEI preprint 22.12.92, № 2024, Ук92, 39 p.).
14. Usenko V.M. Semidirect products and the normal structure of the collinations group // Beskonetchnye grupy i primykayushchie algebraycheskie struktury. Kiev: In-t matem. NAN Ukrainy. – 1993. – p. 326-344.
15. Usenko V.M., Mikhajlova I.A. On the verbal transformations // Kiev. un-t. – Kiev, 1993. – 19 s. – Bibliogr. 20 nazv. – Rus. – Dep. v UkrINTEI 26.01.93, № 59. – Ук93. (Deposit UkrINTEI preprint 26.01.93, № 59, Ук93, 19 p.).
16. Usenko V.M. Functions on groups and the exterior subderivations of the symmetric near-rings // Kiev. un-t. – Kiev, 1993. – 14 s. – Bibliograf. 5 nazv. – Rus. – Dep. v UkrINTEI 26.01.93, № 58. – Ук93. (Deposit UkrINTEI preprint 26.01.93, № 58, Ук93, 14 p.).
17. Usenko V.M., Ryabukho E.N. On the affine-type near-rings // Kiev. un-t. – Kiev, 1993. – 16 s. – Bibliogr. 24 nazv. – Rus. – Dep. v UkrINTEI 03.02.93, № 86. – Ук93. (Deposit

UkrINTEI preprint 03.02.93, № 86, Ук93, 16 p.).

18. Usenko V.M., Kirtadze L.V. On the near-rings with the orthodoxal idempotents // Dokl. AN Ukrainy. – 1993. – №5. – p. 5-8.

19. Usenko V.M., Kirtadze L.V. On some the matrix construction in the near-rings theory // Dokl. AN Ukrainy. – 1993. – №7. – p. 5-8.

20. Usenko V.M. Epifiltres and the onesided ideals of the transformations semigroups // Visnyk Kyiv. Univ. Ser. Phis. – Math Nauk. – 1993. – №1. – p. 60-64.

21. Usenko V.M. S-homomorphisms and the general products of groups // Visnyk Kyiv. Univ. Ser. Phis. – Math Nauk. – 1993. – №3. – p. 81-87.

22. Usenko V.M. Near-rings of the verbal endomorphisms // Dokl. AN Ukrainy. – Ser. Math. – 1994. – №2. – p. 7-9.

23. Kirichenko V.V., Usenko V.M. On the near-rings with some distributive-type conditions // Dokl. AN Ukrainy. – Ser. Math. – 1994. – №3. – p. 7-9.

24. Usenko V.M. On the distributive near-rings // Dokl. AN Ukrainy. – Ser. Math. – 1994. – №7. – p. 7-10.

25. Usenko V.M. On some local and structural properties of near-rings // Book "Algebraicheskie issledovaniya". NAN Ukrainy. In-t Math. – Kiev, 1995. – p. 132-157.

26. Usenko V.M., Ryabukho E.N. Dn-affine near-rings // Dop. NAN Ukrainy. – Ser. Math. – 1995. – №1. – p. 10-11.

27. Usenko V.M. The multiplicative reductions of near-rings // Dop. NAN Ukrainy. – Ser. Math. – 1995. – №2. – p. 10-11.

28. Mikhajlova I.O., Usenko V.M. Pseudotranslation and the additive factorizations of near-rings // Dop. NAN Ukrainy. – Ser. Math. – 1995. – №3. – p. 5-6.

29. Batunina V.P., Usenko V.M. Nearfilters and semigroups of semilinear transformations // Problems in Algebra. – v. 10. – Gomel: University Press. – 1996. – p. 153-156.

30. Usenko V.M. The affine parameterizations of semigroups and the ultraendomorphisms semigroups // Problems in Algebra. – v. 10. – Gomel: University Press. – 1996. – p. 170-176.

31. Usenko V.M. On the semiretractions of groups // Problems in Algebra. – v. 11. – Gomel: University Press. – 1997. – p. 151-169.

32. Usenko V.M. The normal closer in free products and the problem of Carver-Laudenbach // Dop. NAN Ukrainy. – 1997, №5. – p. 21-25.

33. Velichko V.E., Usenko V.M. The left ideals of the endomorphisms semigroup of free group // Problems in Algebra. – v. 12. – Gomel: University Press. – 1998. – p. 9-12.

34. Zakusilo A.I., Usenko V.M. On the triangular products of monoids // Problems in Algebra. – v. 12. – Gomel: University Press. – 1998. – p. 13-21.

35. Usenko V.M. Endomorphisms of the completely 0-simple semigroups // Problems in Algebra. – v. 13. – Gomel: University Press. – 1998. – p. 92-119.

36. Usenko V.M. The endomorphisms of free groups // Problems in Algebra. – v. 14. – Gomel: University Press. – 1999. – p. 166-172.

37. Usenko V.M. The endomorphisms semigroups of free groups // Proc. F. Scorina Gomel State Univ. – Problems in Algebra. Gomel: University Press – 2000. – v.3(16) – p. 182-185.

38. Usenko V.M. Semiretractions of monoids // Proc. Inst. Applied Math. And Mech. NAS of Ukraine. – v. 5. – 2000. – p. 155-164.

39. Usenko V. M. The functionals over groups and the verbal subgroups // Proc. F. Scorina Gomel State Univ. – 3(6). – Problems in Algebra. – 17. Gomel: University Press – 2001. – p. 156-165.

40. Usenko V. M. On the bands of groups // Bull. Kyiv University. – 2001. – 1. – p. 64-66.
41. Usenko V.M. On categories of the semigroups pairs // Algebraic structures and their applications. Proc. Ukr. Math. Congress. – 2001. – Kyiv. – 2002. – p. 115-122.
42. Usenko V. M. Semiretractions and symmetric representations // Bull. Kyiv University. – 2002. – 1. – p. 81-85.
43. Zakusilo A.I., Usenko V.M. Wreath holomorphs and translational hull of semigroups // Proc. Inst. Applied Math. And Mech. NAS of Ukraine. – 2005. – v.11. – p. 115-132.

Матеріали конференцій

44. Usenko V.M. On completely allowable subgroups of the operator S-free groups // All-Union Algebr. Symposium (Vsesoyuznyj algebraicheskiy simpozium) (Gomel, July 1975). Abstracts. Part 1. – Gomel: Math. In-t AN SSSR. – 1975. – p. 172.
45. Usenko V.M. On the semidirect products of monoids // XVI All-Union Algebr. Conf. (XVI Vsesoyuzn. algebraicheskaya konf). (Leningrad, September, 1981). Abstracts. Part 2. – Leningrad: Math. In-t AN SSSR, 1981. – p. 138.
46. Usenko V.M. Semigroups of semilinear transformations // XVII All-Union Algebr. Conf. (XVII Vsesoyuzn. algebraicheskaya konf). (Minsk, June 1983): Abstracts. – Minsk, Math. In-t AN SSSR, 1983. – p. 246.
47. Usenko V.M. On a group of the collinations // IX All-Union Symposium on Group Theory (IX Vsesoyuzn. simp.po teorii grupp) (Moscow, September 1984). Abstracts. – M: Math. In-t AN SSSR, 1984. – p. 246.
48. Usenko V.M. Endomorphisms of the completely 0-simple semigroups // XIX All-Union Algebr. Conf. (XIX Vsesoyuzn. algebraicheskaya konf.) (Lvov, September 1987): Abstracts. Part 2. – Lvov: In-t Appl. Probl. Mechanics and Math. AN USSR, 1987. – p. 289-290.
49. Usenko V.M., Kirichenko V.V. On some representation of near-rings // Siberian Workshop in Manifolds of Algebr. Systems. (Sib. shkola po mnogoobr. algebr. Sistem) (Barnaul, July 1-5 1988). Abstracts. – Barnaul: In-t Math. SO AN SSSR, 1988. – p. 33-34.
50. Usenko V.M., Vikol B.A. On some methodological problems of mathematical education // Sixth International Congress on Mathematical education (Budapest, July 27-august 3, 1988). – Abstracts of short communications. Part 2. – Budapest; 1988. – p. 215.
51. Usenko V.M. Semidirect products and monoids of semilinear transformations // Sedma Conf. "Algebra in Logika" (Maribor, 15-17 junij 1989, Yugoslavia). Povzetki referatov. – Maribor, Universa v Mariboru, 1988. – p. 31-33.
52. Usenko V.M. Skew homomorphisms and the semidirect products // Intern. Conf. in Algebra. (Mejdunarodnaya konf. po algebre.) (Novosibirsk, August 21-26, 1989.): Abstracts in Group Theory. – Novosibirsk: In-t Mat. SO AN SSSR, – 1989. – p. 126.
53. Usenko V.M., Kirichenko V.V. The endomorphisms seminear-rings of the completely 0-simple semigroups // Intern. Conf. in Algebra.(Mejdunarodn.konf.po algebre) (Novosibirsk, August 21-26, 1989): Abstracts on Theory of Rings, Algebras and Modules. – Novosibirsk: In-t Math. SO AN SSSR, 1989. – p. 67.
54. Usenko V.M., Kirichenko V.V. On the semidirect products of near-rings // VI Symposium on Theory of Rinds, Algebras and Modules. (VI Simpoz. po teorii kolets, algebr i modulej) (Lvov, September 11-13, 1990): Abstracts. Lvov: University Press. – 1990. – p. 67.
55. Usenko V.M., Kirtadze L.V. Skew endomorphisms of the additive groups of near-rings and the distributive defects // VI Symposium on Theory of Rings, Algebras and Modules. (VI Simpoz. po teorii kolets, algebr i modulej) (Lvov, September 11-13, 1990): Abstracts. Lvov: University Press. – 1990. – p. 70.

56. Usenko V.M. On subderivations of near-rings // VI Symposium on Theory of Rings, Algebras and Modules. (VI Simpoz. po teorii kolets, algebr i modulej) (Lvov, September 11-13, 1990): Abstracts. Lvov: University Press. – 1990. – p. 129-130.
57. Usenko V.M., Kirichenko V.V. The subadditive categories and near-rings // Intern. Conf. in Algebra. (Barnaul, August 20-25, 1991). Abstracts on Rings Theory. (Mejdunarodn. konf. po algebre (Barnaul, 20-25 avg. 1991): Tez.dokl. po teorii kolets, algebr i modulej.) – Novosibirsk: Math. In-t, Sibirea Branch Acad. Sc. of USSR. – 1991. – p. 51.
58. Usenko V.M., Kirtadze L.V. NR-bands and the transformations near-rings // Intern. Conf. in Algebra. (Barnaul, August 20-25, 1991). Abstracts on Rings Theory. (Mejdunarodn. konf. po algebre (Barnaul, 20-25 avg. 1991): Tez.dokl. po teorii kolets, algebr i modulej.) – Novosibirsk: Math. In-t, Siberia Branch Acad. Sc. of USSR. – 1991. – p. 121.
59. Usenko V.M. On the abelian near-rings // Internat. Conf. dedicated to the memory of acad. M.P. Kravchuk. (Kiev-Lutsk, 22-28 sept. 1992): Abstracts. – Kiev: In-t of Mathem. Acad. Of Sci. of Ukraine, 1992. – p. 221.
60. Usenko V.M. The invariantive nets in diofantine geometry and the near-filtres // IX International Conference on topology and its applications (October 12-16, 1992, Kiev, Ukraine): Abstracts. – Kiev: In-t of Mathem. Acad. Of Sci. of Ukraine, 1992. – p. 44.
61. Mikhaylova I.A., Usenko V.M. On the transformations near-rings of the finite rank free abelian group // III Intern. Conf. on Algebra to the memory of M. I. Kargapolov. (Krasnoyarsk, August 23-28, 1993): Abstracts.(SO ROAN). – Krasnoyarsk: "INOPROF", 1993. – p. 231.
62. Kirichenko V.V., Usenko V.M. The Dn-distributive near-rings // III Intern. Conf. on Algebra to the memory of M. I. Kargapolov. (Krasnoyarsk, August 23-28, 1993): Abstracts. (SO ROAN). – Krasnoyarsk: "INOPROF", 1993. – p. 147.
63. Usenko V.M. Near-rings of the verbal endomorphisms // III Intern. Conf. on Algebra to the memory of M. I. Kargapolov. (Krasnoyarsk, August 23-28, 1993): Abstracts. (SO ROAN). – Krasnoyarsk: "INOPROF", 1993. – p. 341.
64. Usenko V.M. The endomorphisms semigroups of the semidirect products of groups // III Intern. Conf. on Algebra to the memory of M. I. Kargapolov. (Krasnoyarsk, August 23-28, 1993): Abstracts. (SO ROAN). – Krasnoyarsk: "INOPROF", 1993. – p. 342.
65. Usenko V.M. T-commutants of groups and the distributive near-rings // Chebotarev Intern. Conf. on Algebra and Analysis. (Kazan, Russia, June 5-11, 1994). Abstracts. – Kazan: Univ. Press. – 1994. – p. 95.
66. Usenko V.M. Endomorphisms of free groups // Intern. Conf. on Algebra to the memory of L. M. Gluskin. (Slovjansk, Ukraine, August 25-29, 1997). Abstracts. Math. In-t NAS of Ukraine. – Kyiv. – 1997. – p. 22.
67. Kizimenko A.M., Usenko V.M. The left bands of semigroups // Intern. Conf. on Algebra to the memory of L. M. Gluskin. (Slovjansk, Ukraine, August 25-29, 1997). Abstracts. Math. In-t NAS of Ukraine. – Kyiv. – 1997. – p. 9.
68. Usenko V.M. On the category of the semigroup pairs of B.Neumann // II Intern. Algebraic Conf. in Ukraine. (Kyiv-Vinnytsia, May 9-16, 1999). Abstracts. – Vinnytsia: Univ. Press. – 1999. – p. 118-120.
69. Usenko V.M. The semiretractions of monoids // II Intern. Algebraic Conf. in Ukraine. (Kyiv-Vinnytsia, May 9-16, 1999). Abstracts. – Vinnytsia: Univ. Press. – 1999. – p. 120-121.
70. Usenko V.M. On endomorphisms of free groups // II Intern. Conf. on Semigroup Theory to the honour of Lyapin. Sn-Ptsbrg: Univ. Press. – 1999. – p. 55.

71. Usenko V.M., Kizimenko A.M. The bands and free products // II Intern. Conf. on Semigroup Theory to the honour of Lyapin. Sn-Ptsbrg: Univ. Press. – 1999. – p. 21.
72. Usenko V.M. The semigroup complexes and the endomorphism semigroups // Colloquium on Semigroups. Szeged, Hungary, July 17-21, 2000. Abstracts. – Univ. of Szeged, Bolyai Institute. – 2000. – p. 31.
73. Usenko V.M., Kizimenko O.M. On some aspects of the mathematical education intensification // Evristitchni metodi u navtchanni matematiki. – Tezi dop. mijnarodnoï nauk.-metod. konf. (3-5 jovtnya 2000 r). – Mijnarodna programa "Evristika ta didaktika totchnikh nauk". – Donetsk: TEAN. – 2000. – s. 61.
74. Kizimenko A.M., Usenko V.M. Local spectrums and the Semigroup Bands // Ukrainian Congress of Mathematics. III Intern. Algebraic Conf. in Ukraine. (Sumy, July 2-8, 2001). – Sumy, SumDPU. – 2001. – p. 88.
75. Usenko V.M. The Semigroup pairs and Complexes // Ukrainian Congress of Mathematics. III Intern. Algebraic Conf. in Ukraine. (Sumy, July 2-8, 2001). – Sumy, SumDPU. – 2001. – p. 264.
76. Usenko V.M. Polar decompositions in the Category of the Semigroups pairs // Ukrainian Congress of Mathematics. – In-t Math. NAS of Ukraine. – 2001 (Add. volume). – p. 22.
77. Usenko V.M. Balanced Semidirect Products and its Endomorphisms // Conf. on Universal Algebra and Lattice Theory. Dedicated to the 70th Birthday of Bela Csakany. July 22-26, 2002, Szeged, Hungary. – Bolyai Institute, University of Szeged. – 2002. – p. 24.
78. Kizimenko A.M., Usenko V.M. Schreier's Bands // Conference "Algebraic methods in Discrete Mathematics". September 23-27, 2002, Lugansk, Ukraine. – Lugansk, "Alma Mater": 2002. – p. 31.
79. Usenko V.M. The Automata Complexes of Semogroups // Conference "Algebraic methods in Discrete Mathematics". September 23-27, 2002, Lugansk, Ukraine. – Lugansk, "Alma Mater": 2002. – p. 49.
80. Pratsjovytyj M.V., Usenko V.M., Torbin G.M. Fractals and Algebraic Sructures // Conference "Algebraic methods in Discrete Mathematics". September 23-27, 2002, Lugansk, Ukraine. – Lugansk, "Alma Mater": 2002. – p. 79.
81. Usenko V.M. Semigroups with the relational involutions // Intern. Mathematical Conf. honoring D.A. Grave's 100th years since the beginning of his work at Kyiv University. June, 17-22, 2002, Kyiv, Ukraine. – Kyiv Taras Shevchenko University: 2002. – p. 128.
82. Pashchenko Z.D., Pratsjovytyj M.V., Rjabukho O.M., Usenko V.M. On the System Problems of the Mathematical Education contents forming // Intern. Methamatical Conf. honoring D.A. Grave's 100th years since the beginning of his work at Kyiv University. June, 17-22, 2002, Kyiv, Ukraine. – Kyiv Taras Shevchenko University: 2002. – p. 114.
83. Pratsjovytyj M.V., Usenko V.M. On the Methodological Problems of the Mathematical Education contents forming // Intern. Mathematical Conf. honoring D.A. Grave's 100th years since the beginning of his work at Kyiv University. June, 17-22, 2002, Kyiv, Ukraine. – Kyiv Taras Shevchenko University: 2002. – p. 116.
84. Pratsjovytyj M.V., Usenko V.M., Khmel V.P. The Dydactic Process as the tekhnology of the Mathematical Education contents forming // Intern. Mathematical Conf. honoring D.A. Grave's 100th years since the beginning of his work at Kyiv University. June, 17-22, 2002, Kyiv, Ukraine. – Kyiv Taras Shevchenko University: 2002. – p. 117.
85. Pratsjovytyj M.V., Usenko V.M. Problems of forming of content of the mathematical education // International Gnedenko Conference. Kyiv, June 3-7 2002. – Kyiv: In-t Math. NAS of Ukraine. – 2002. – p. 124.

86. Usenko V.M. The relational involutions of semigroups // V Internat. Conf. "Algebra and Number Theory: Modern Problems and Applications". May 19-24, 2003. Tula, Russia. – Tula:TGPU – 2003. – p. 219.
87. Usenko V.M. The E-inversive semigroups // IV International Algebraic Conference in Ukraine. Lviv, August 2-8, 2003. LNU – 2003. – p. 224.
88. Usenko V.M., Soroka L.I. Dydactical genesis of the mathematical education content and autodydactics // Матеріали науково-методичної конференції Донецького національного університету "Самостійна робота – найважливіший засіб підвищення якості знань" (10-11 грудня 2003 р.). – Донецьк, Юго-Восток. – 2003. – с. 217.
89. Usenko V.M. Weakly E-inversive Semigroups // Bunyakovsky International Conference. August 16-21, 2004, Kyiv, Ukraine. – Kyiv: In-t of Mathematics of NAS of Ukraine, 2004. – p. 126.
90. Usenko V.M. Splitting Semigroups // First Karazin scientific reading dedicated to the bicentenary of the Karazin Kharkiv National University. Mathematical Symposium. June, 14-16, 2004, Kharkiv, Ukraine. – Kharkiv: Karazin Khariv Nat. Univ. – 2004. – p. 8.
91. Chronowski A., Usenko V. The permuting verbal endomorphisms // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 51.
92. Derienko I.I., Usenko V.M. The quasi-near-rings // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 57.
93. Kizimenko O.M., Usenko V.M. On weak groups // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 100.
94. Pratsyovyty M., Usenko V. On the Ultrapolynomial Algebras // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 158.
95. Pylypenko V.Ju., Usenko V.M. The summarizing of the endomorphisms of free groups // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 166.
96. Soroka L., Usenko V. The semiretractions of the near-rings // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 202.
97. Usenko V. Involutions of Semigroups // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 216.
98. Usenko V.M., Velychko V.E. Quasidual semigroups // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 216.
99. Usenko V, Zakusylo A. The translational hulls of the quasiregular Rees-matrix semigroups // 5-th International Algebraic Conference in Ukraine. July 20-27, 2005, Odessa. – Odessa I.I. Mechnikov University Press. – 2005. – p. 17.
100. Usenko V.M. Semiretractions and the Factorization Properties of Monoids // International Algebraic Conference. August 29 – September 3, 2005, Ekaterinburg, Russia. – Ekaterinburg : Ural Univ. Press. – 2005. – p. 7 (Last minute abstracts).
101. Zakusylo A., Usenko V. On the homomorphic correspondence // Conference "Fractals and Modern Mathematics". September 17, 2005, Kyiv, Ukraine. – Kyiv: NPU Dragomanova Press. 2005. – p. 35.

102. Chronovsky A., Usenko V. Sandwich Semigroups and its derived // Intern. Algebraic Conference "Classes of Groups and Algebras". October 5-7, 2005: [On the occasion of the 100-th Birthday of S.A. Chunikhin]: Abstracts of lectures. – Gomel: F.Skorina Gomel State University, 2005. – p. 12.
103. Kirtadze L., Usenko V. On the matrix near-rings // Intern. Algebraic Conference "Classes of Groups and Algebras". October 5-7, 2005: [On the occasion of the 100-th Birthday of S.A. Chunikhin]: Abstracts of lectures. – Gomel: F.Skorina Gomel State University, 2005. – p. 19.
104. Matievski V., Usenko V. The natural structure correspondence in the binary relations semigroup // Intern. Algebraic Conference "Classes of Groups and Algebras". October 5-7, 2005: [On the occasion of the 100-th Birthday of S.A. Chunikhin]: Abstracts of lectures. – Gomel: F.Skorina Gomel State University, 2005. – p. 19.
105. Usenko V. Binary relations and hyperoperations // Intern. Algebraic Conference "Classes of Groups and Algebras". October 5-7, 2005: [On the occasion of the 100-th Birthday of S.A. Chunikhin]: Abstracts of lectures. – Gomel: F.Skorina Gomel State University, 2005. – p. 26.
106. Pratsyovyty M., Usenko V. The System Foundations of the Mathematical Education Content forming // International Scientific and Methodical Conference "Heuristic teaching of Mathematics" (Donetsk, 15-17 november 2005). – Donetsk, Univ. Press. 2005. – p. 254.

Монографії

107. Usenko V.M. Semidirect Products of Monoids // Thesis. – Kharkov. In-t Radioelectronics. – 1982.
108. Usenko V.M. On semidirect products of monoids // Avtoref. dis. kand. fiz-mat nauk. – Kiev: KGU, 1984. – 18 p.
109. Usenko V.M. Semigroups and Near-rings of transformations // Thesis. Kyiv Taras Shevchenko University. Kyiv. – 1999. – 291 p.
110. Usenko V.M. Semigroups and Near-rings of transformations // Avtoref. dis. Doctor Science by speciality 01.01.06 – Algebra and Theory of Numbers. – Kyiv Taras Shevchenko University. Kyiv. – 1999. – 22 p.

Література про життя та діяльність В.М. Усенка

1. V.M. Usenko (1951 – 2006) // Algebra and discrete mathematics. Vol 5, No 2 (2006).
<http://admjournal.luguniv.edu.ua/index.php/adm/article/view/1089>
2. In Memory of Vitaliy Mikhaylovich Usenko (1951 – 2006) // 8th International Algebraic conference in Ukraine dedicated to the memory of Professor Vitaliy Mikhaylovich Usenko : book of abstracts, (Lugansk, 5–12 July 2011). – Lugansk, 2011. – 320 P.
<https://ddpu.edu.ua/fmfakultet/istfak/Usenko.pdf>
3. Усенко Віталій Михайлович [Last modification: 25.01.2011 12:16]
<http://pmi.1024.info/text/prepod/archive/usenko.html>
4. Жучок Ю.В. Студентські олімпіади з алгебри в умовах дистанційного навчання // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2019. – №. 6 (329) Ч. 2. – С. 26–35.
<http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/235>
5. Фізико-математичний факультет. Історичний нарис до 80-річного ювілею університету // ДДПУ. – Слов'янськ, 2019. – 48 с.
<https://ddpu.edu.ua/fmfakultet/istfak/fizmat2019.pdf>